

15
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έργου Σ. 15/1970

41
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20-27/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Βαλάριον.....
(παλαιότερον ὄνομα: Παλαιονάρι.), Ἐπαρχίας... Εὐρυτανίας
Νομοῦ... Εὐρυτανίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Κωνσταντῆ
Γ. Ζέρβας..... ἐπάγγελμα... Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Βαλάριον Ἀγρῶν Εὐρυτανίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... τέσσαρα (4)...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Δημήτριος... Ἰωάνν.... Γεωργίου...

ἡλικία... 61.... γραμματικαὶ γνώσεις... Γ'... Δημοτικῶν..
Σχολεῖον..... τόπος καταγωγῆς... Βαλάριον..
Ἀγρῶν Εὐρυτανίας..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Αἰ. δ. μαχαί. ἐσημέρον. το. ἐκ. αἰ...
δ. τῶμαχοι... ἔσαν... βοσκότοποι.....
- Ἐπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; ..... ἔπῆρχαν χωρισταί.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἑλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ. τὰ βοσκήματα
ἀνῆκον εἰς τὰς κοινότητας, τὰ καμινεργήματα ἔ. χωρικοὺς ἔ. μονὰς
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ..... ἡ περιουσία διακεμεται εἰς τὰ τέκνα....
μετὰ τὸν γάμον των.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. *Μετοχοῦνται συγχρόνως...*

.. μέ. τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ..... *Ναί* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Μεγάλοι γαιοκτήμονες δὲν ὑπῆρχαν. Τὰ κτήματα...

τῶν μικρῶν ἐνοικιάζοντο εἰς ἰδιώτας .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) ..... *Ναί* .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Οἱ χρησιμοποιοῦμενοι ἐργάται (ἄνδρες καὶ γυναῖκες) ἐλάμβανον ἄλλοτε μέ. εἶδος ἄλλοτε μέ. χρήμα .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ..... *Ὀχι* .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπ' ἡγήβαιαν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. *Στά. περὶ μερτ. εἰς ἑλ. αἶδος .....*

(Βοιωτία - Καρδίτσα κ.λ.π.) .....

β) Ἐπ' ἡγήβαιαν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. *Ναί*... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ..... *Ὀχι* .....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

..... *Μὲ ζωϊκὴν κόπρον αἰγοπροβάτων.*

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .... *Τὸ 1955*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Μηχαναὶ δὲν ὑπάρχουν.*

Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον εἰσῆλθ. τὸ 1950

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... *Δίφτερο χρησιμοποιεῖται.*

ὁ γεωτὰς κτήματα. ἡ προμήθεια ἐγίνετο ἀπὸ τῶν Γεωργικῶν Υπηρεσιῶν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίαις τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. *ὀνομαζομενται. φωτογραφία*

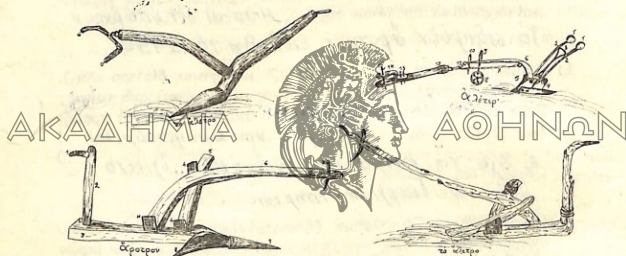
1.....	4.....	7.....	10.....
2.....	5.....	8.....	
3.....	6.....	9.....	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *Δὲν ὑπάρχει.*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *Δὲν ὑπάρχει.*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... *3χι*
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ ..... *αχι*
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
Οἱ γεωργοὶ (ὁ καθείς τὸ ἴδιόν του)

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενά ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

*Παρατίθενται φωτογραφίαι με-
 ὀνόμαται (N. 1. N. 2)*

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

ἦτο τὸ ἴδιον δι' ὅλα τὰ χωράφια .....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

Παρατίθεται ἐξ εἰρηρκείας φωτογραφίας

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; .....

ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου .....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) .....

Σκεπάρνι, ἀρίδι, πριόνι, ἀρνάρι, ξυλοφάι, σιμυάρι .....

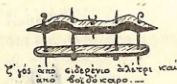

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Πρὸ 700. 1950. Βόες, ἡμίονοι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ..... *δύο.* .....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; ..... *Ναι.* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

Ο ζυγός παραμένει ἐξ τῆς ὑπάρχουσας φωτογραφίας, ὡς καὶ αἱ γείαι.

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

Περιέχονται ἐξ τῆς ὑπάρχουσας φωτογραφίας.

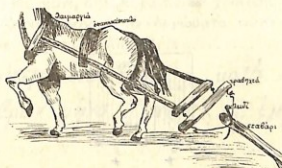
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Γαυτζός.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Δὲν γίνεται.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας .....

..... Παιμαιοτέροισι (καὶ σήμερον) ὥργωνε... ὁ ἄνδρας.
 ... τοῦ πλοῦ καὶ ἰδιοκτητῆς τοῦ ἀγροῦ.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινρον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ... καθε. βοδι. πτο. δεμένο

μέ. χοινί. ἀπὸ τὰ κέρατα. ὀπισθεν. τῶν πῶν. ἐντρο
 ... ἐν ἀέτρῳ, ἐξαρτάμενον ἀπὸ τὸν τυχόν, ὅστις ἔχει τὸν

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

ἀπὸ τὸ ζεύξιμο. τῶν σιδηροῦ. ἀρότρον. χρησιμοποιοῦται
 λιμακίαι, ὅπου δεχονται. ἀλυσίδες, αἱ ὁποῖαι ἔχουν συνδεμένες

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποῦ τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

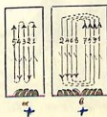
ὁ γεωργός. κατευθύνει. τὰ ζῶα. με. σχοινία. τὰ ὁποῖα
 εἶναι. δεμένα. ἀπὸ τὰ κέρατα. τῶν ζῶων.....

+ οἱ ηλπίστεις γέρονται
 καὶ γραβηχτά

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὅργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

....*Τὸ ὄργωμα γίνεται καὶ μετὰ δύο...*
τρόπους........

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ....*ἐγίνετο καὶ γίνεται*.....

....*εἰς λωρίδας (εὐθαρῆς)*.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; ..*Ναί*.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; ..*ὅχι τὰ μισὰ καὶ σκάρα χωράφια. ἢ...*

ὅχι ἐπιτρέψαν τὸ γύρισμα τῶν γῶν........

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....*τὸ ἐκ διάνοιξι...*

τάς ἀλμας πλαγίως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... *ἐξ ἔλα* .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

..... *Ἐγίετο. ἔλα. ὀργωμα. κατὰ. Νοέμβριον. π'.*
Δεκέμβριον. ρῆμα. (γίνεται). καὶ. ἐγίετο. γύρισμα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐγίνοντο. δύο. ὀργώματα. τὰ. ἔλα. ἐγίετο.
γύρισμα. τὰ. ἔλα. διβόλισμα. κατὰ. τὸν. Μάϊον.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαστὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

... *Δέκ. ἀφένουν. ἐξ. ἀγρὰν. ἵσους. χωράφια.* .....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, μυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ. εἴτηρα. ἔν. διὰ. ὑψηλῶν. δύο.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ διδάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

..... *Τὸ. διδάκι. διὰ. τοῦ. ὁμοίου. γίεται. ἢ. σπρά.*
ἀπὸ. χερσὶ. μέ. ὁμοίου. καὶ. λαμβάνεται. ἐξ. αὐτοῦ. διασκορπίζεται.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

..... *Μὲ ξύστρα. ξυλίνη, ἡλīs. κατεσκευά-
μετο. ἀπὸ τῶν ἰδίων. τοὺς χειρῶν.* .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ..... *ὄχι.* .....

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαί. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΞΗΝΩΝ

ξυστήρα

ξυστήρα

ὁ βολοκύβος ἢ ράκος

σβάρνα εὐτερέα

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) Γοιὰυτα
Εἶναι ἢ Τεσσάρη καὶ δ. καεκάς.....

Παρατίθεται βυτογραφία ἀπ' ἀριθμ. 7.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Ὀδοδεύς.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

Διὰ τὰ φαρόνια καλλιεργαῖνται ποτ-
ερίαι. Διὰ τὰ ρεβύδια καὶ φακίς... ριβερίαι
χωράφια (δραγὰ ἢ πτωχὰ ἐξ ἐρημιᾶς οδοδεύς)......

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Σα... ριβερίαι...
φύττα δραγὰ ἢ πτωχὰ εἶναι σιγούρια ἐξ ἐρημ. οδοδεύς.
καὶ διὰ τὸ τριφύλλι εὐεῖα πτωχὰ τίθονται (ποτιστικά)

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Ὁρμώνεται τὸ χωράφι δυο φορές. πρὶν εὐεῖα
μὲν εἶναι τὰ φαρόνια μετὰ μὲν οἱ βωχοὶ κτ' ἀπορίζονται μικροὶ λάκκοι
(γούρνες) ἐν αὐτῷ ἐνθα τοποθετεῖται τὸ τεμάχιον τῆς γεωμήλου, τὸ προσεργό-
μενον δια βούρων καὶ καπνίνων
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

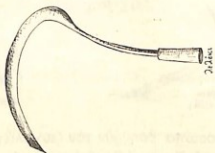
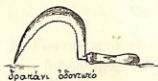
α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
 ..... Ὁ θερισμὸς ἐγίνετο με' δρεπάνι (με' κόψη) .....

δρεπάνι

Ἐὰν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Δεν ἦτο ἐν χρήσει οὐδὲν ἄλλο.....

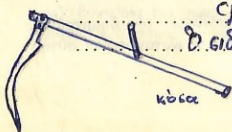
ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με' ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) με' κόσσες...

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Ὁμαλὴ.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο ξυλένια
 Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο βραχίον

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.). *Τὰ ἀγαράγμα εἰσιμα ἔλα...*

ἐπὶ καρδίᾳ...

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.). *τὰ δημητριακὰ οὐδέποτε ἐθερίζοντο.*

μέ τὰς χεῖρας. Μόνον τὰ βότρυα καὶ τὰ ρόβη ἐυριζόντο

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. .... *Ἰερὶ τοὺς 10. πόνητους. (9, 1 μ.)*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

κατάσταχα

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμίδες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *Οἱ ἴδιοι οἱ θεριεγαὶ τοποθετοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ χερόβολα.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Κάθε θεριεγὴς ἔνοβε ἀπὸ εἰς χερόβολο καὶ ὅχι μαρὶ τὰ ἀπένεον ἐξ τῶ ἰδίου μέρους μὲ τὰς περὶ τὰς σταχύων ἡρὸς τὸ αὐτὸ μέρος.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

..... *ὀγκυαλιές* .....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποιοῦν ; .....
*ἔθερίτον καὶ θερίταν μόνον. ἄνδρες ἄλλοι
καὶ γυναῖκες. Δὲ ἔρχοντο. ὁρῶ. εὐδέναι. ῥῆμα
ἐπαγγελματίαι θερίται.* .....

- 2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρηματὴν ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνε-
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *ἔ. ἐφ' ἡμερῶν, καθ' ἡμέραν
ἐπαιρνε. κανείς. θεριστὰς. ἐκτομίζετο (ἔσπερ. ἐφ' ἡμέραν
ἐπαιρνε. μεροκάματο. μετὰ φαγητοῦ .....
(τοὺς ἐτόνισαν). ἄλλοτε. εἰς χρηματὴν καὶ ἄλλοτε ἐξ
εἶδος, ἀναλόγως. μετ' ἡμ. εὐμφορίας. τοὺς.* .....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατ'
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβά-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....
*Οἱ. ἄνδρες. περιεβάλλαντο. ἔ. ἐπὶ μέσση. μέ-
τω. (τοὺς ἐτόνισαν). μαυρὰς, ὥστε νὰ χρίσινται. τρεῖς.
φορὰς. Αἱ. γυναῖκες. θαμπιόν. ἐπὶ κεφαλῇ. με-
μεγάλα. λευκὰ. μανδύηται.* .....

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ἐπὶ τῷ ἡρπτοῦ Πευτέρῳ. Ἀλλὰ... καὶ καθ' ὅσον ἀνδρήροσε. Ὅσον ἡμέραν ἀδυνατῶτε νὰ ἀρχίσουν... πρὶν τοῦ Τριτίου.*

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Μημίτια, Περδίκαι, Ἀητός, Γιάννης (θεῖρος), ἑερος.*

α. Θερίζει. ὁ Γιάννης. μαλακός... κοντούλα, κοντούλα... καὶ μαλακὸς γὰρ δέτῃ μαρὴ κοντοπαυμένη φκεϊνέει. χεϊνέ... ὅσον πρὸ βαταί. δέματι. ὅσον κριόρια μαρὴ κοντοπαυμένη.

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον τιν ἔθιμον.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

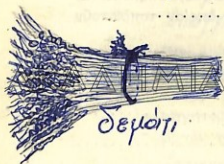
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ὁμέως μετὰ τὸν θερισμὸν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἦσαν ἀνδρες (δεταῖς) συνεκέντρωνε τίς ἀγκυλῆς
εἰς δροῖες ἀφῆνον αἱ θερίσται... ὅτι εὐνεχέει.
ἔφαρτε... εἰτάρη... βροχμένο... ἀπὸ τῆς ρίζας,
ἐκ δροῖον... εἶχε ἐκρίτω... κατὰ τὴν νύκτα, διὰ
νὰ μὴν ἐκρίβεται... καὶ ἔδενε τὰ δεμάτια μὲ τὰ
χόρια καὶ χωρὶς τῶν χρησιμότητων οὐδὲν ἐργαλεῖον

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφῆνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκέντρωνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκέντρωνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Ἀφῆνοντο... ἐς... πολλὰς... θέσεις... τοῦ ἀγροῦ...
ἀπὸ 4-5... μὲ τὰ στάχυα... πρὸς τὴν ἰδίαν... κατὰ
τὴν...
.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...*κατὰ τὸν Μάϊον μήνα*.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

...*Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐγίνετο καὶ γίνεται μὲ σκαπάνην*.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐ συνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανάν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *κατὰ τὸν χειμῶνα διετρέφετο καὶ διατρέφεται τὸ ζῶον μὲ ξηρὰ χόρτα ἔως ἀπὸ τοῦ τριφύλλου. τὸ ὅποιον ἐφέρνεται καὶ ἐξ ἄλλων τῶν ἄλλων (ρόβι, βίκος κ.λ.π.) ἐφέρονται καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἐκτρέφονται. τὸν ὅτιον ἀπὸ ξηραδὸν ἐφοδεύονται διὰ τὴν χειμῶνα*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *ἐθερίζετο κατὰ τὸν Ἰούλιον μὲ κόσσαν*....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

...*Σχεδιάγραμμα νηδὲς χειρὸς. 8. 2. 1. 2.*....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τα ξηρά χέρια ιδέοντο
 ..δερματιές, για τὸ κόψιμο ..εργιμοποιεῖτο
 ..φερόντι θ' ..κόβει.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ δερμάτια μετεφέροντο ἐκ τοῦ γυναικεῶν
 (μέ ταμίγια) ἐς τὸ ἀφένι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ὕπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ..

Τὰ ἐμῶν αὐτὰ λέγεται θεμωνιά. Τὰ δερμάτια
 ..τοποθετοῦνται ἐς σωρὸν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν ἄλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρσμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλο χωρὸν, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι; ..

Ἀνεκαθεν ὑπῆρχε
 ἐς τὸν τόπον μας ἄλωνι. Οὐδέποτε ἐγένετο ὁ
 χωρσμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἄχυρα μαῦρα
 τοῦ ἀφένι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τῆς συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; ἢ ποῖαν θέσιν; ..

Τὸ ἄλωνι .. κατασκευάσθη ἐντὸς
 τοῦ χωριοκίμου. Ἐς τι ὑψηλὸν ἐπυμείον.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . *Ἀνήκει*

*ἐς πολλὰς οἰκογενεάς. Ὅπως ἔβασε πρῶτος δεμάτια
εἰς ἐτήχιον (ἀλωνέτερον) θλώνει πρῶτος. Ἐν συνεχείᾳ ἐπαίρει
ἑτέραν ἑποῖος προβάλλειν καὶ βάλλει δεμάτια εἰς ἐτήχιον.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; . *Ἀρχὴ κατὰ
τοὺς ἀρχαίους ἀγρονομοῦ καὶ ἔληξε τὰ τέλη τ. αὐτοῦ μηνός*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Δύο εἶναι τὰ εἶδη....*

ἀλωνιῶν : τὸ χωματῶλωνα καὶ τὸ πετράλωνα.....

Παρατίθεται σχετιὴν φωτογραφία (κ. 5).....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματῶλωνα : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)..... *Πρὸ τῆς ἀρχῆς τ. αὐτοῦ θέρου.*

*αἱ γυναῖκες καθαρίζου τὸ δάπεδον καὶ ἐμπνέου
κί. ἐν συνεχείᾳ τὸ ἐπαλείφου με μείγμα μόνης
βοῶν καὶ ἀχύρων.....*

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... *Ὁχι.....*

*Μόνον πρέπει ἡ ἡμέρα καὶ εἶναι μακρὰ διὰ...
καὶ στεγνῶν τὸ ἀλώνι.....*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

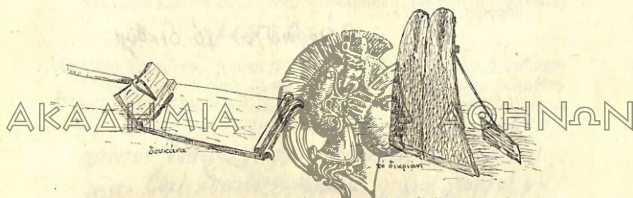

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)... *τὸ ἐξαρτῶν
μεκόν... εχοντιόν... ἐκ τοῦ... ἐτιχύρου... εχνοματίζει... ἐθμεν
... ἐ... τὰ... λαμβόν... ἐναίον... τῶν...*

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

*... ἔκ... θρανῶ... τριούσαν... θρωιτισμὸν...
... μηχανήμα... ἐκ... τῶν... μας...*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ ἄλωνισμός ἀρχίζει ἀπὸ τῆς 9ης πρωινῆς καὶ
 διακόπτεται τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.....
 Ἡ πρωινὴ καθυμέρησις καὶ ἡ ἀπογευματινὴ
 σπένδεις ἀφύονται ἐκ τῆς θηρατικῆς ἐργασίας.....
 ὁρῶν πρέχει τὰ ἀπομείζοντα ἔλαια καὶ δεμάτια.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Ἐδῶ χρησιμοποιεῖται τὸ δικοῦλι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικοῦλι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ; .....

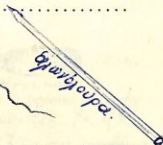
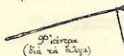
Βεβαίως.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἄλλαχού φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἡ ἀλωνόβερρα κατασκευάζεται ἐκ γρανίτου καὶ
 λέγεται..... ἀλωνόχουρα.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ...

... *λέγεται ἀπλώμα* .....
ἐξ' ἑαυτοῦν ἀλῶνι ἀλωνίζεται. 1-2 ἀπλώματα
ἡμερησίως .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

..... *μπευχός* .....

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοί ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμόν *ἀπὸ τοῦ*

μείζοντος ἑαυτοῦ γεωργοῦ ἀλωνίζει τὰ διὰ τοῦ
ζῶου. Ὁὐχὶ ἀπλῶνις... ὁμοῦς πολλοὶ γεωργοὶ με'
διὰ δέροντες ἑαυτοῦ ἀλῶνι τὰ ἀλωνιστὰ ἐξ
τοῦς... ἀλῶνι στράδες .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..... *ὄχι* .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *Διὰ φακῶν καὶ ρεβίθων...*

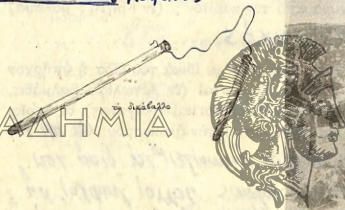
κοπάνος στεφανυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κασάνεμα
μικροῦ σποροῦ δημητριακῶν...

κόφανος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; ... *Ἐκείνην οἰκογενεῖαν εὐρησάμεθα ἐν τῇ
Μετ. τ. 2. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 208*

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

..... *Δὲ ἐρίετο κοπάνισμα σταχύων.* .....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *ἔτραγουδετο τὸ ὅτι :*

Στραυμπούω μου ἐστὶ δάμωια σου κί δ' ἔω ἐστὶ περιβόητος

Στρουμπούω μου δόχη ἦν ἐρί σου. Ποῖός ἦν δὲ ἀμῖς ἐστὶ ἐπίσκοπος

Στρουμπούω μὲ ποῦναι... ἢ μάγια σου τὸ ποῦναι κί δ' Παρίρας σου

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. *εἰς 187*

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... *Ὀδύσειοτε*..... ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχρῶ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Οἱ ἐταίμοι διὰ τὸ λίχνισμα σταχυες*

λέγονται... μπαυχός... καὶ... αὐτὸς σωρεῖται μὲ δικούρια

(δικιργιάνι) .....

τὸ λένιον διειργιόν? εἶται... παλιό ἐργαλεῖο

ἐλμέρα χρ. ποιμοροποιε δικούμ. (φωτογρ. 6)

τοῦ δικιργιάν (ἐλνίου)

τοῦ δικούμ (ἐλνίου)

τοῦ δικούμ (ἐλνίου)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρὸς εἶναι ἐπὶ ῥιγῶς. καὶ εἰς τὴν κορυφὴν
 τὸν τοιοῦτοθεῖται. θριγόντως τὸ δίκουμι γιὰ...
 καὶ διευκολύνεται τὸ ξεχώρισμα τοῦ καρποῦ...
 ἀπὸ τοῦ ἄχτυρα.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο... πρῶτα μὲ δίκουμι...

ὕστερα μὲ φτυάρι...
 ...παρατίθεται φωτογραφία Νο 7 (δίκουμι)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;

...Ὁ ἄνδρας.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Καιτεριῶδες... Ὁ μαργὰς ἀποχωρίζεται μὲ...
 ...ἐφ' ὁδοκίκα.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἄνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα): διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .... *Αὐτὸ γίνεταί... δεύτερον... εὐλαβία με.*

ἴσως: .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

*Πρῶτον... αἱ χυφίδες... μέ... ἀκαῦρες... ἀπὸ... ἔλατο...
(Φουρκάγια)... διαλέγουσιν... τὰ ἄχυρα... ἀπὸ... τὸν... καρπὸν...
ἔξασκαρουνταί... ὁμοῦ... ἐκ... μέρος... τοῦ... ἔχου... .....*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

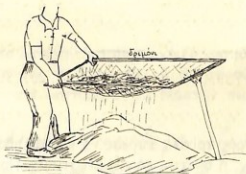
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο, παλιό, δερμόνιο

κόσκινο ἢ ἀνέμιστρος

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ..

Λαμβάνονται τὸ μέρος τοῦ καρποῦ. ὅπου ἔχει ἀχυρα καὶ τοποθετεῖται ἐντὸς τοῦ κασκίου, ὅπου καθαρίζεται. τὰ τυχόν υπολείμματα ρίχνονται. ἐντὸς νεροῦ, ὅπου τὰ μὲν ἀχυρα μένουσιν. ἑλάττω δὲ καρπὸς κατέρχεται ἐντὸς τοῦ ποδμένου. ὁρεῖται. στεγνώνεται. ὁ βρεχόμενος καρπὸς ..
«Παρατίθεται φωτογραφία κασκίου Νο 7»

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του; Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἄρπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; ..

Λοῦ. καθαρίζεται ὁ καρπὸς. σωρεύεται. ὁ δὲ ἔθιμον δὲ λαμβάνει χώραν ἐν τῷ στάθμῳ τοῦτο.

- 8) Ἄλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ὁ ἀγωνιστὴς... ἔφαρκε καὶ παίρνει τὸ 1/20 τοῦ θμην-
θέντος καρποῦ. Μετρησὲ παλαιότερον ἔχει τὸ
κομόν, τὸ ἔροτον εἶχε βάρος 20 δυνάμει... ἢ κουβέρι

τὸ κουβέρι
ἔχει τὸ
ἐκπῆμα τὸ
ἵππον ἔχει
ἐκπῆμα
τὸ μισοκοίλε

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ... κατεβάλλοτο ἐπὶ τῆς τῶν ποιοποιήσεων
... εἰς ἀγροφυλακιάτικο καὶ τὸ γυφτιάτικο.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .....

Ὁ καρπὸς ἀρεθμεύετο ἐξ τῶν ἀμφορίων
ἐδρικοῦ καὶ ἐξ τῆς οἰκίας τοῦ γεωργοῦ.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

— 30 —

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἄφανός κλπ.).....

... *φαναί φανός* .....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παῖδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

... *ἔα παῖδια* .....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; *Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....

*Συλλέγονται. ἀπὸ ἔργου. (μικροῦς καὶ μεγάλους)
ἐκ τῶν υἱῶν γυναικῶν* .....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

τὰ ξύλα συνενεμετραῶντο. ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς...

γυναικείας. ἔχει μὲ φασκίς (πασόρους) ἐστῆται ἐκεῖ.

*κρυβάντι. καὶ ἐπὶ τῶν ἐργαστῶν τὰ ξύλα. ἔπειτα χρησιμίζον
ἐκ τῶν ἑαυτῶν δὲ δροῦν ἀνάβει τοὶ παῖδια ἐν αὐτῇ
ποὺ ἡκούετο τὸ «χρίσται ἐξέστην».*

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

ἔην ἐπιτηδὴν καὶ τὴν ἡραπτε. τὴν φωτιά. ἡστέ-

το. χαρμόεντος. εὐχὴ. ἀπὸ τοῦ χέρου τοῦ παφαι-

σκομένου. χριστιανῶν. τὴν καὶ βασιλεύει τῇ.

*τὴν ἀπὸ τῶν ἀνέστη. καὶ ἐρρίπτοντο ἐπὶ τὰ ἄερα μερικὰ
βοῶν.*

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς).

κατόπιν. ἔδωκαν. χορὸν. δὲ δροῦν. ἤρχισαν αἱ.

παιδιά. χέροντες. καὶ ἡμῶν. ἅπαντες οἱ χριστιαν-

νοὶ. περιφερόμενοι. ἡρῖζ. τοῦ φατοῦ, τοῦ χορῶ

διαρκούντος. μέχρι. οὗ. ἡρωίως. .....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

..... ἑστὸς τῶν ξύλων οὐδὲν ἕτερον.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

..... ὄχι.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

..... Ὁ ἔθιμος τῆς πυρᾶς τοῦ Πάσχα ὅπου περιγράψαμε ἀπὸ τὴν ἐλπίδα μάρτιο 1947.

Συλλογή

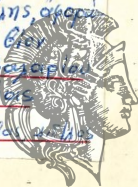
Λαογραφικῆς ὕλης ἀφορᾶ

ἐπὶ τὸν γεωργικὸν βίον

τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου

Ἰλίου ἐν τῇ Μακεδονίᾳ

Συλλογεὺς: Κωνσταντῖνος Σπυρίδης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Α' ΓΕΝΙΚΑ

Ἡ περιουχὴ μας εἶναι οὐρεινή κι' ἄχουνη.

Παλιότερα πρὶν οὐ κόσμους δὲν εἶχε ἐπιμνηστὴν
τουστρουηία τὰ κατιβαίτη εἰς κάμπ'ς γιὰ ἱρρα-
εἶα, ἡ καλλιέργεια ἦταν τρεῖς βουξές μεγαλύτηρ
ἢν' ὅτι γλέπουμε εἴμιρα τὰ καλλιεργῆται.

Μὴ τοῦ πέρασμα τ' χρόν' οἱ πωτόροι
δὲ δίχουν σουραεῖα εἰς καλλιέργεια τ' τόρου μας
ἐφειδὴς τὰ υἱήματα ἰδῶ εἶναι λίγα υἱ' αὐτὰ βουχά,
υἱ' ἔτσι μὲν' ρεῖ ἀναργα κάμπουσα χουράφια υἱ'
τὰ βόσκ' ρεῖ τὰ πωτόρα. Ἄρεις οἱ παλιότεροι
τὰ εἰργασίαν οὐλα, γιὰτὶ αὐτὸ ἦταν ἡ δουρὴ μας.
Δὲ πρὶν μείγαμεν τὰ εἰργασίαν εἰς τὸν τ' ἀγέρι
ἔχουσ γίνιτι εἴμιρα.

Ἀπ' ἔς τὰ βουχέσιμα υἱήματα ἰδῶ εἰς ἡριουχὴ
Ἀγρόφων, ὅπ' δὲν πᾶν' σε τούρκου πῶδ' ἦταν πολλὰ
κι' τᾶχει ἡ κοινότης. Τὰ καλλιεργήσιμα ἦταν
πρὶν λίγα υἱ' τᾶχαν ἰδιώτις. Κάμπουσα χουράφια
εἶχαν κι' τὰ ματαετήρια υἱ' τᾶβαναν εἰς ἡμουρα-
εἶα κι' τὰ νοίκιασαν εἰς ἰδιώτις. Ἀργότερα ὅρους
ματὰ τοῦ 1950 οἱ Ἑλληνοβουλτικὲς ἐπιτροπὲς ἐβρέθ'
σαν εἰν' ἐνόμνη τὰ πηλὸν τὰ ματαετησιακά
υἱήματα γιὰ τὸ ἐπισκευάσιν τς' ἐκκαταλῆς

ηοδχαν χαλάει οί υαταραμένοι κι' όημετοι άντάρ-
τες.

Στου τόπουμας ηέρουμε κι' εϊτάρια, κριθάρια θράψις
κι' όγιμιές καλαμπόκι, φασόλια, ριβίδια κ' άλλα.

Καθέτας έχει τ' ατήματά' κι' τ' αλλιερχάει ματα-
χός τ'. Για' τ' α' μπουρέδ' καλύτιστα τ' α' οφρώδη και'
τ' α' ηέρη τ' α' χουράφια κάνει κουληγια' μί' άλλου
κι' έτει βουηδιώγτι ηέρνουντας μί' τ' α' εϊρά τ' α' χουρά-
φια τ' α' καθεός.

Οί Πατιράδες έχουν μαχή εϊρά ετου τόπουμας.
Αμα ηαντρέγουν οδχα τ' α' ηιδιά τς υετιρα τ' α' χουρίσ'
γει. Μοιράς' νει τ' α' υπήματα ετά ηιδιά τς για' τ' α'
ξερή του υαθ' έτα του τεράχ' τ' κι' για' τ' α' μη
μαλλών' νει όργότιρα ετ' διακουμή. Ιδω άη' τ' α' λέμε.

Βέβια υρατάν κι' οί γιρόντοι έτα μοιράδι
άη' τ' α' υπήματα μέχρι του θάνατου τς υι' υετιρα ατό
μοιράζεται ηέμι ετά ηιδιά.

Κι' δέν άεκουλούμαετι ματαχά μί' τ' α' χουράφια
του φρουχό μας μέρως μ' ας άναγκάσει τ' α' χουμι άη'
οδχα κι' άηού λίγο, υάουμι τ' α' καταχάβ'ς υι' του γιουργού
κι' τούν υπηπουτρόφου. Έχουμε υι' άηού λίγα ηρώα
η' γιδία ίγία-ίγία για' του σπύτι. Αύόρω κι' όδοι
εϊν' τεχνίτες (μαραγμοί, μαετόροι, γύφτοι, τσαγγάρ'
δες, ραφτάδισ...) έυοναν υι' του γιουργού εχαν

γι' αὐτοὺς κόμπουσα πράματα γιὰ τὰ τὰ φέρουν βόλτα,
καὶ γυρνᾶν στοῦ ἐπίτ' τ'ς.

Τὰ χουράφια τὰ καλλιέργησε οὐ πᾶσα-ἔτας τὰ θανά-
χουρὶς καὶ θάνα ἰργάτις. Μίγοι ἦταν ἱκάνοι ἡδοναίων
ἀργάτις, γιατί δὲν ἔχαν μιγάλη φανιγιά. γιὰ τὸ-
χου ἰργατικὰ χέρια. Ἐστὶ ἔπιδραν ἀργάτις ἀπὸ
ἀλλῆς οἰκουμένης προυπαντὸς στοῦ θέρου πῶπρεπε
νῆσαι πουλλοί. Αὐτοὺς τὲς πηήρουν ἀλλοι μί-
λιτὰ καὶ ἀλλοι μί εἶδος, μί βουδέματα δηλαδὴ.

Ἀπὸ παλιότερα εἶχαμον τὴ συνήθεια καὶ ξινιτεύου-
ματι ἓνα διάστημα στοῦ κόμπου γιὰ δ' λειά.

Ὅταν ἔπαινε αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἀλλῶν τὲς κέους κ' ἔ-
τ' νῆς καὶ κατιβαίτων στοῦ κόμπου καὶ δουλέγ' τῃ
ἰνέ, γιατί ἰνένα τὰ εἰσάρια ἔταν προυϊμώτιστα.

Ἐστὶρα γύρουνταν πάλι ἰδῶ γιὰ τὰ θερίσουν
τὰ δικὰ μας ἐκάρτα π' οὐγίρ' ταν πουλὺ, γιατί εἶναι
πουλὺ οὐρεινή ἢ περιουχὴ μας. Ἀκόμα κι τοῦ χιρό-
πωρου κατέβητομα κατὰ γιὰ τὰ δ' λέφουμι ἐστὶ
ἔλῆς, στοῦ μάτιμα κι' ἐτοῦ ξίβετριμμάτισμα.

Ἀλλὰ δὲν εἶχαμον γιὰ τ' περιηγήσει
τῶν χουραφιών. Γιὰ τ' ἀπουδῶσουν περιεδρίρου καὶ
χουράφιοι τὲς ἔρριχαμαν μουπριά ἀπὸ τοῦ γιδουηρόβατα.
Δὲν εἶχαμον ἰνέου τοῦν κίρὸ γιηάματα. Ἀπὸ τὰ γάρα-
θαμαν ἀίργα. Ἀπὸ τοῦ 1955 ἀρχίναμαν τὸ ρίχνουμε

λίπατρα κι' λίγα χουράβια. Αυτό του λίπατρα μπορεί
νέ'ναι καλό, αλλά ξιανουστραίνει ούλα τὰ σπύρια. Γιαυτό
δὲ ρίχνουμι ' ε' ούλα τὰ χουράβια κι' τὰρα ἀκόμα.

Τώρα θά μ' ρωτήσῃτι μί τι μηχανήματα
ὄργανα τὰ χουράβια; Νά εἶς πού. Μέχρι τοῦ
1950 εἶχαμε τὰ ξυλόλετρα. Ἀπ' τοῦ 50 κι' ὠθί
πήραμεν κι' ἡμεῖς βιδηράλετρα. Αὐτὰ ἦταν διότερα
καί μᾶς τὰδουρε ἡ Γεωργιανή Ἀπηρεσία.

Τὰ ξ' γένια ἀλέτρια τ' ἄφκιασαν ματακοίμας.
Ἐμοῦσαμεν ρίγισ ἀπὸ ἑλάτου χυρ' εἰς ποδὶναι παγὺ
μρότερες ἀπ' τ' ἄλλου τοῦ ξυλοῦ κι' τ' ἔγκισσαν
ἀλέτρι. Ματαχὰ τὸ ὄνι δὲ μπορούσαν τὰ σπύρια
κι' τὰ δίταμα ἐτοῦ χύστου καὶ τὰ σπύρια. ἔτσι βάταμε
τὸ ὄνι ἐτοῦ ἀλέτρι κι' ὀφειλάμεν μ' αὐτὸ οὐλα τὰ
χουράβια, χουματιρά καὶ πιτρώδη. Πουλλές βοχές
τὰ ξυλόλετρα χόλασαν. ἡ δὲ γίνονταν χουρὶς
ἀεθαλεῖα. Γιαυτό πήραμεν νουτὸ μᾶς ἀμμουσα
ἱρκαλεῖα. ὅπως ἐκποῖρνι, ζιμηλῶρι, ἄρνῶρι, ἀρίδα
ξυλουργάι. . . . .

Μέχρι τοῦ 1950 ποῦχαμε τὰ ξ' γένια ἀλέτρια εἶχαμε
τὰ βόδια, ἀπὸ τότε κι' ὠθί πού μᾶς ἔδωσαν τὰ
βιδηράλετρα ἔχομε τὰ μηχανήματα γιὰ ὄργανα.
Ἀλλοῦ ἔτσιναμεν τὰ βόδια ἀλλοῦν ζεύουμε τὰ
μηχανήματα. Ἐτὰ βόδια ἔχομεν ἀπὸ ἕνα εἰς δύο δέμενα

ἀπ' τὰ κέρατα, κι' βάταραν τοῦ γ' ὅμι' ἔδ'
 γεῦρες κι' ὅτ' αἰ βέρουνται τ' ἀμέτρι υἱ' ὄρχουτε.

Ἀλλὰ γεύουμι τῶρα τὰ μαχάρια μι'
 τοῦ σιδηρόλιτρο. Ἰδῶ ἔχουμι τς' λιμαρις' ὅτ'
 ὅτ' δέουσι ἀλλ' εἶδες κι' αὐτὲς εἶναι πύου διγέ-
 νες μι' τὰ τρανηχτά. Αὐτὰ εἶναι τρία. Δυό
 μικρά κι' ἓνα μικρό. Τοῦ κάθε μικρό εἶναι γιὸ
 ἓνα γῶο. Ὅτ' αἰ εἰς σιδηρόλιτρο ἔχουμι δυό ψη'
 λάρια.

Σὰν ἔρθῃ λοιπὸν οὗ καιρὸς τοῦ ὀργώματος εὐα-
 γουμι γὰ ἀρχαλῆα ἀπ' τοῦ ἔραδου γιὰ τὰ τῶνα
 ἔτ' αἰ κι' τοῦ προῦ' μοῖς χαρὸς τὰ βουτῶ
 νουμι κι' πᾶρε γιὰ τοῦ χουράρι. Σὰ σταδουμι
 τὰ ζιφουρτῶνουμι κι' ἀρχῶμι τοῦ γέφυρου.
 Ὅταν ἡτοιμασθῶμε γάνουμι τ' προυδειχὴ μας
 εἰρῶ γυρίσαμε κατ' ν' Ἀνατολὴ κι' ὕστ' αἰ
 ἀρχίζουμι τοῦ ὄρχουμα. Βέβια μοσι' μας ἔχουμι
 ἡρᾶε υἱ' τοῦ τρουβᾶ κι' τῶ φ' τῶξι ἢ τ' ὀκε
 μι' τοῦ νιρό. ἔχουμι πᾶρει κι' εἰνὸ κι' θράμη
 γιὰ τὰ πράματα, γιὰτὶ τὰ μαχημένα τὰ χαῖβά-
 να εἰς αὐραβδῶν κι' θέλουν γὰ φᾶν γιὰ τὸ ἄρχη
 κουράγιο. Τοῦ τρουβᾶ μι' τοῦ φουρι' κι' τῶ φ' τῶξι
 μι' τοῦ νιρό τὰ κριμᾶμε εἰς πᾶρνα δέντρου, ἐνῶ ε'
 τρουφι' γὰ τὰ γῶα ε' βᾶρουμε καὶ τῶ εἰς ῥῖζα ὅπου

ἔχουρι βάλει νι τοῦ σαμάρι.

Ὅπου ἔχαμαν τὰ θόδια κι' οὐργώνταμαν μί' ἑλπίστρα οἱ ἀρχαίκες γέχουνταν ἡ μία ἀπάν' ἐν' ἄλλῃ. Τώρα ὅμως οἱ ἀρχαίκες γέχουντι ἡ μίνα ἀπὸ δῶ ἢ ἄλλῃ ἀπὸ κει' περιφειράκ' ἔκω λέν' οἱ γηουρόνοι. Γιὰ τὰ χουρι ἀκορία στὸ παρμό' εἰμουθαμαν τὰ χουράγια εἰ ἐπουριές. Ἦσαν κι' κάμπουσα χουράγια π' δὲν οὐργώνουνταν γιατί' ἦσαν ηὐρη πατηφόρ' κ' τοῦ μέρους. Αὐτὰ ἀναγκάστουσαν νὰ τὰ ἐκάχουρι κι' τὰ τὰ ἐπάρουρι. Ἀπὸ μόν' εἰς ὅπου γὰ' εἰς ηὐ, ὅτι οὐ γέχουντι π' παλιοῦ κίρου στὸ τὸ ἡμ' μας ἔφαγε χροῦρουτ' ἀρχα. Ἦσαν ποῦ πικρὲς ἀγάρρες κι' γηρές.

Θά μ' πῆτε τώρα πότες βουρές ἀργουταμαν τὰ χουράγια. Νὰ εἰς ηὐ: Γιὰ τὰ σιτηρὰ μὴ βουρά' ἦσαν ἀρκιτὰ γὰ' τὰ οὐργώνουμι κατὰ τὸν Νουέμβριου ἢ Δεκέμβριου μῆνα κι' ὕετρα τὰ ἐπάρταμαν. Γιὰ τὰ φασούλια ὅμως κι' τὲ πατάκις χρειάζονται δηλωδῆ- πούτι δυὸ οὐργώματα, εἰς γύρ' τῆμα δηλωδῆ κι' ἔτσι διβόλιωμα. Ἀρρουντῶτι γιὰ ἀφρανάπωση; Τίπουται. Τὰ χουράγια μας ἦσαν τόσου λίγα π' δὲν ἔχουν νὰ ἀφρήσουμ' καὶ νὰ τιμάχι ἀπαρτου καρίνια χροῦτα.

ἔχαμαν ὅμως ἄλλου τρόπου, ὅν' ἀλλοτρή τ' ἐς καλλιέργειας. Ἦν π.χ. φέτους ἐπάρταμαν εἰς ἐννὰ

χουράφι σ'τάρι τ'ν' ἄλλη χρουιά θ'ἀπειραμαν
 εἰς αὐτό καταπόκι. Ἰκύνου ὅμως ἀπὸ ἡριπὶ νὰ προέ-
 ξουμι ἦταν οὐ ἐπόρους. Ἐπὶ ἡριπὶ γένοι διολυγμένους κί
 μετωμένους. Γιά αὐτό ἔρρ'χαναν μέσα στοῦ ἐπόρου
 στοῦ χετὶ ἡ' γυαλόπιτρα (γαλατόπιτρα) γιὰ τὰ τὸν ἀπο-
 λυάνουμε. Σήμειρα εἰκνυμι δαυχίτῃν, ποῦναι καλὴ τῃν.

Ἄρου λοιπὸν γεγένηται τοῦ ὄργου
 ἄρχισαν τοῦ ἐπόρου. Δὲν εἰς εἴπα ὅρους γιὰ
 τὸ καθάρ'εμα τ' ἀμῆτριου, ὅταν γέγ'ε μί γάσπες υαί
 γινόμενα. Εἶχαναν ἡ' γένια ζέερα κί μὸδτῃν, καθά-
 ρ'σαν τὰ ὀνιά.

Ἡ σπουρὰ χίκουταν μί' τοῦ δ' ὀσκει. Γέν'σαναν τὸν
 δ' ὀσκει μί' ἐπόρου τὸν ἀνὶ εἰσὶν ἀριστέρο ὄνδου τ' οὐ γιν-
 γὸς κί' μί' τὸν δεξι' χέρι ἔρρ'χνε τοῦ ἐπόρου ἰνὼ
 μί' τὰριετῖρό κρατᾷ τοῦ δ' ὀσκει. Τοῦ χέρι ἐκρόπαγε
 τοῦ ἐπόρου κί' οὐ γινυγὸς ἔβαινι εἰς μὸδι μέχρι ποῦ
 ἔβταδι οὐ ἐπόρους η'ρουτόγῖρα ἄετι γὰ μὴ γακαρίξῃ
 ἐτῷ ἴδιου μέρους τοῦ ἐπόρου κί' βγῇ δαδὸ τοῦ σῆρι.

Παλλὰς βουρὲς ἔμεταν κί' κάρηνοις αἰυρὶς
 ἡ' δὲν ἔβταδι τ' ὀσκει υἱ' ἐυεῖτες γὰ ἔκαθον, προ-
 παντός οἱ γ'γαῖκες μί' τὰ τσαηιά κί' τὸς ἔδωσαν
 μαν.

Ὅσα χουράφια εἶχαν ἡρό ἦταν η'ουτιετῖα. Αὐτὰ
 δι' μὸς ἐνέφῃρι νὰ τὰ σπείρουμι σ'τάρι ἡ' υἰθάρ.

Τὰ περναμαν φαρούγια ἢ πατάκις. Φαρούγια κι' φακές κι' ρεβίθια ἐπερναμαν κιδίουμα ριβένια χουράφια κι' γίνουταν πουρὺ νόστ'ρα.

Γιὰ νὰ εὐρίθουμι τὰ φαρούγια ἐπρίηι νὰ ὀρθώ-
ωθε παρὰ τοῦ χουράφι πρῶτα κι' ὑετιρα νὰ τοῦ
εκάθουμι γιὰ νὰ φιμουκαματίσῃ. Ὅπως δηλαδὴ κάνομι
καὶ ἑτήρια. Ὑετιρα ἀνοίγει ἕνας (ἀνοίγει) εἰς γούρες
εἰς εἰρά κι' οὐ ἄλλους ρίχνει δὲ κάδι γούρα 5-6
φαρούγια κι' τ' ἐκινᾷται. Ἀρα μιγαλῶδου τὰ
φαρούγια (οἱ φαέ'λις δηλαδὴ) γόβουμι γούρις ἀπὸ
τοῦ λόγγου κι' τὰ βάθουμι φιά'μια εἰς φαέ'λις
γιὰ νὰ ἐπρίθουνται.

Τοῦ χουρὶο μὰς ἔδραν κι' θάγει κι' νοετιρις πατά-
κις. Εἶνι ζακουερές οἱ β'ή'λιες πατάκις, γιατί γίνουται
χουρίς λίπαερα. Κ' αὐτὰ τὰ χουράφια τὰ ὄρουταμαν
δυὸ βουρές κι' ὑετιρα τὰ καθαμαν γιὰ νὰ τριφθούν
οἱ εἰωλοὶ κι' ἐγὼ φιμουκαματίζουνταν τοῦ χουράφι.

Ὑετιρα ὄν'γαμαν γούρες κι' ἔρρ'χ'γαμαν τὰ κουμμά-
τια ποῖχαν 2-4 μάτια. Ἀπὸ φῦτρώδου καὶ μιγαλῶδου
λίου τὰ φυτὰ τὰ γιμίζουμι ὑετιρα μὴ χῶμα, δὲτι
νὰ τρέφουμι οἱ ριζὶς καλὺτιρα. Τοῦ φῦτιμα εἰς πατάκις
γίνουμι πατὰ τοῦ Μῆτη ἰνῶ τοῦ μᾶστιγμα κατὰ τοῦ Τρητηῦ.

Ὅταν ματέφουμι τὰ πατάκις δὲν τὰ ἀφίθουμι
εἰς φῶν γιατί χαλῶν. Ἀφίθουμι μερόλους λάκεους

κι' μεταφέρουμε ίκθ μέσα ούλο γό ούδνημα.

Αφού κεί παίρνουμε, όταν θέλουμε όσες μας χρειάζονται.

Όπειδή ετά χουριά μας έχουμε

πουλλά ζουτζατά κι του χειμῶτα τῶ κλείνουμε μέσα
εταῖς ετάβρους χρειάζουμαστε πουλλά χόρτα για
νά τῶ θρέψουμε. Γιατό έχουμε καί πουλλά χοιρό-
φια που τῶ καλλιεργούμε μί τριφύλλι ἡ ὅμα πιχ-
ρόνη, βίκου, μπιζέλια, λαθούρι κ. ἄλλα. Του τριφύλλι γίνεται
εἰς πουτιετκό χοιρόφι. Τό σερπομαν παλιότερα μιά
φουρά ετά 6-7 χρόνια κι ἄντηχε. Τώρα ὅρους εἰς
2 του πουμύ 3 χρόνια εἰ ὀλλόζουμε. Μῶλλον οὐ εἰ-
ρους φτασει. Ἐμείς ἔδωκαμε μιάλη δουλειά ετά
φυτά, ἀπ' ὅπου ἐπαρτασαν του σέρπου. Ὅπου παλιότερο
ἦταν του τριφύλλι, τόσο περισσότερο ὄντηχε οὐ σέρπουτ.

Πολλά ριβέτια τῶ σερπομαν ρόνη, μπιζέ-
λια, βίκου, λαθούρι κ. ἄλλα. Ὅδω ἡ θέλοι νά προσθέσω
ἔτι ἵγεις οἱ παλιότεροι ἔδειχαμαν μιάλη καλούνη
οὐ εἰας στοῖν ἄλλου. Όταν οὐ γείτυνας ἡ εἰας συκα-
ριανός δέν μπορούσε νά τῶ βγάλῃ ἡέρα εἰς περίοδο
τῶ μιάλης φουρτούνας (πολλῆς δουλειᾶς) πρέχαμα οἱ ὄλλοι
μαί βοηθαγαμαν, ὥστε νά μὴ βασανίζονται υἱ αὐτοί.

Εἰμασταν ἀδελφοσφιμένοι. Κι αὐτό φαίνεται
εἰς περιπτώσεις πούχει κατὰς ἀνάγκη. Πέριταμ οἱ οἱ νά
ωὐν βοηθήσαμε υἱ δέν τὸν ἔχγαμα νά ἡδῇ χαρμένη.

Β' ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Μπαίνοντας οδ' αρουράς (λούμιος) ελθοί μας έβγα-
 ναναι ετά χουράφια κι' οδ'ον τὰ κύτταταμον πῶ
 μέτωνα. Ἡ αρουρία μας ἦταν μιγάλη τ'ς τελευταίες
 μέρες τὰ μὴ φυσήση κέρας γίβας (ζεστός φέρας)
 κι' πιτύχη τὰ εσφρία στοῦ γάλα κι' τς κόνη καμιά
 σπηριά. Ἰὸν γλέπαμε πῶ τὰ εσόχυα ἦταν καταυίτρηνα
 καὶ ἔχαν τυρίσει ἐπὶ υστ' τὰ κιφάγια τ'ς, γές κι'
 προῦκύναναι, καταλάβαιναν πῶ ἦσαν ἔτοιμα γιά θέρ-
 μα. Ἰὸν ὅλην μέρα ἡτοιμάσμεσταν γιά τοῦ θέρου.

Ἐφτανι τὰ μὴν εἶναι τρίτη γιά τὰ χίμη ἡ ὀρχή. Ἡ τρίτη
 πιετώμε πῶ ἔχει ἐπὶ πούδι εἶς κι' μαυτὰ δὲ πρῶται
 τὰ καπνύμι ὀρχή εἰ καμιά δ' ἔχει. Χαρούμετου
 οδ'ο τοῦ φαρμάγιου, γιατί' οἱ υστ' τ' πῆσαν χαχά', φύτησαν
 πρῶ-πρῶ καὶ ξεκίτασαν γιά τοῦ χουράφι μὴ γέλια κι'
 χουρατά γές κι' πῶσαν οἱ υστ' παν' γύρι.

Μιγάλου χάσι θάκανις, ἂν ἔβχιησις πῶς πῆσαναι ετά
 χουράφια. Μὴ τὰ δρελάγια ετά χέρια, μὴ τοῦ τρουβῶ
 καὶ τς' φτεῖρες ἡ τ' ὀκιά κι' τὰ τ' κάγια μὴ τὰ φασάγια
 ὁ π' τὰ τρουγαμον μὴ ζ' γέλια κουτάγια. Ἀκόμα κι' οἱ
 μιουρμπάννες δὲν μπορούσαν τὰ μέλουε στοῦ ἐπιτι. Λαγ'
 κόνουνται τὰ μ' κρὰ τς κι' τ' ὀφειαν στοῦ θέρου εἰς αὐτῶ.

Ἐφεί τ' ὀφειαναν μὴ τριχιές κούμεις κατ' ὁπ' τῶν
 Ἰόκιου τῶν δέντρων κι' αὐτῶ ἦταν λευγίσις τὰ θερὶς ἡ

μι τς' ἄλλους ἀρχόντις. Ὅσον πρὸ πρὸν ἔρχισαν
τόσον τοῦ καρότιου. Τὰ ἐτάρια ἦσαν μαλακά κι δὲν
τρίβουνταν. Ὑπογὰρ δὲν μὲς ἔκαιγε οὐ ἥλιος τ' καλοκαιριοῦ.

Οἱ ἀντρίς γιὰ τὸ μὴ κουράζονται ἔφερχαν τὴ μέση
μὲ ζ' νάρια. Οἱ γ' νάριας γιὰ τὸ μὴ μαυρίζουν ἀπὸ τὸ
καφετὸ ἡλίου ἐκέπαζαν τοῦ κιφάρι μὲ μιστάρι ἔβρα
μαντήλια.

Μόλις λοιπὸν ποιοῦντο ἔβαναν τὸ σταυρό τς
κι ἔρχισαν τοῦ θέριου. Χαίρουσαν γὰρ τς βλῆν
ἐκφυμένους ἐπὶ ἀρόδα γ' νάριας καὶ ἀντρίς. Λές
κι ἦταν μηχανὲς τοὶ χέρια τς ἔβουβαν τοῦ βλαγι-
μένου καρπὸ καὶ τὰ δρεῖάνα. Κι παρὰ γαίαν πρὸ
τὰ γράση ἐπὶ εὐρη πρῶτος. Οὐ ἀγῶνας αὐτὸς
δὲν ἔδειχνε μαλακά ποῖος ἦταν ἀξιώτερος, ἀλλὰ
κι τοῦ κουράρι θερίζουνταν τληγουράτριά.

Κάθε θεριετής ἢ θεριετρία ἔβουβι
ἀπὸν ἔρα χειρόβουρο κι τὸψαν οὐρα μασὶ γιὰ τὸ
φκάνουν ἀγχαγιές. Πίω ἔρχονται οὐ δητῶς.
Αὐτὸς ἔμασι τς ἀγχαγιές κι τὸ ἔδινε διμῶτια.

Πὰ δέμα εἶχε βλαγμένο ἐτάρι ἀπ' ἐρίτα ἀπ'
εὐ νύχτα γιὰ νύχαι μαλακὸ κι τοῦ ράντζε μὲ
νιρὸ γιὰ νὰ δένη καρότριά κι τὸ μὴ τὸ βῆται.

Ὅταν τελειώση οὐ θέρους οἱ γ' νάριας γουρ-
τῶνουνται ταγίγκια τὰ διμῶτια κι τὰ παλίνου

στα ὄχλῳα. Πρέπει ὅμως νά εἶναι, που κι ἄλλα γιὰ
τοῦ θεοῦ, γιατί εἶναι ὑψηλά καί παραμύθια τόσα κατὰ
πρόσημα. Οἱ θεοί καί θεοί εἰς ὅταν θέρ' ταν
πρὸς πᾶσαν νά κόβουν, ὅσον τοῦ δυοῦ τοῦ περὶ ὁρίων
βαθιά, ὥστε νά πᾶν ποῦν ἄχρῳ. Ἡ μαχὰ
π' ἐμῶν ἦταν γύρω εἰς 10 ἡμέρας.

Τὰ χερσὶν ἡμῶν ἔχουν τὰ σταχὰ χερσὶν
ματ' ἡμῶν ματ' ὅσα. ἔτσι καί ἐπὶ δυνάμει. Τὰ
σταχὰ ἦσαν χερσὶν κατὰ τοῦ ἴδιου μέρου ὅσα.

ἔχουν τοῦ τόπου μας καί τ' ἐνθάδε
νά κόβουν καὶ πᾶν πρὸς τὸν ἱερεῖα
καὶ καί τὰ φανερὰ φῶς πρὸς τὸν ἱερεῖα
ἐπὶ εἰς ὅσα, γιὰ τὸ ἐκτελεσθῆναι τοῦ
θεοῦ ἀπὸ μᾶς ἔδωκε τόσα χερσὶν καί φῶς.

Ἀλλὰ δὲν εἶπα γιὰ τὰ τραγῳδία.

Τοῦτο γένει ἔχουν ἐπὶ χερσὶν. Χαίρουν
καὶ καὶ τὰ ὅσα τὰ τραγῳδία ἀπὸ τὸν ἱερεῖα
καί τὰ παλαιὰ πρὸς τὸν θεοῦ. Ἀπὸ τόσα μέρου
ἀρχιναχὸν οἱ γ' αἰεὶς καί μόνις ἔχουν ἕνα κοῦρ -
μάτι τὸ παρῶν οἱ αἰεὶς. Κι ἦταν τόσα πολλὰ
τὰ τραγῳδία ὥστε τὸ περὶ ὁρίων ὅσα τρα-
γῳδαχὰν καί ἔτσι δὲν ἐννοῶνται ὅσα.

ἔχουν, τὸν πέρδικα, τὸν Μηλίτσα, τὸν ἀπὸ τὸν ἱερεῖα
Νά καὶ ἔχουν μικροί.

1. Πέρδικα

- Ποῦσαν πέρδικα γραμμένη
 κι ἦρθεσ τοῦ προῦ βρεγμένη.
 - ἦμουνα ψηλά ἐπὶ πλάγια
 εἰς δροσιές καὶ τὰ χορτάρια.
 - ἦ'τρωχες ψηλά ἐπὶ πλάγια
 εἰς δροσιές καὶ τὰ χορτάρια.
 - ἔτρουχα τοῦ Μᾶν Τριτόμι
 κι τοῦν Ἀβρουέτο σταφύλι
 ἔτρωχα κι' ἐπὶ χορτάρια
 ποῦβχαινε τὸν Ἀλωτάρη
 ἔτρωχα τὸ Μᾶν τοῦ χάμα
 κι' ἦμου κόκκινη ἐπὶ στόμα
 (ἔτρουχα) κι τοῦν Ἀβρουέτο σταφύλι
 κι' ἦμου κόκκινη ἐπὶ χεῖλη.

2. Μηλίτσα

Στάζουν τὰ κεραυνίδια σου
 μαύρα γλαρά ἐν τὰ φρύδια σου
 Στάζουν κι' ὅν δέ σταλάζουνε
 μεθ' ἐπὶ καρδιά με' εἶδαντε.

Γιὰ μιὰ γειτοχοπούλα
 καμπόδε ἦρχει ἡ καρδούλα μου.
 Γειτοχοπούλα μου νὸ τῆς

- ὄν ἐέρωτήσω εἰ θά πῃς.
 - Ποῖός δέντρος πίνει τὸν ἀνδρ;
 Ποιά μάννα τὸν καλόνε γυιό.
 - Μηλίτσα κάνει τὸν ἀνδρ
 Σερίτσα τὸν καλόνε γυιό! - - -

3. Θέρος

θερίζει ὁ Γιάννος μαναχός
 κοντούλα κοντούλα
 καὶ μαναχός τὸν δέχει
 μαρὴ κοντοπλεγμένη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ - ΑΘΗΝΩΝ

Φυσιανέι χέριας εὖν ηρόβαται
 δεμάτια εὖν κριάρια
 μαρὴ κοντοπλεγμένη - - -

Κάμπουοι ευχαριστοῖ μας γόδχαν πλείοτιρα κτή-
ματα ἔβαταν θεριγάδες μὴ τοῦ μερουκάματου.

Οἱ θεριγάδεις δὲν ἔπαιρταν φουρτί ἀπ' τοῦ ἐπὶ τ'ς.
Τάφεντ' αὐὰ ἦσαν ἐπουχρευμένοι γὰρ τ'ς ταῖς γ'η.

Οἱ ἀρχόντις δὲν πληρώνουσαν οὐλοὶ
τοῦ ἴδιου. Ἄλλοι ἔπαιρταν περισσώτερο μισθὸ καὶ ἄλλοι
λιγώτερο. Περίσσοτου ἔπαιρταν οἱ ἀξιώτιροι, οἱ
προυταρχαῖτες δηλαδὴ. Οἱ ἄλλοι, π' δὲν ἦταν δυνα-
μάρ' κοί πομπύ, ἔπαιρταν λιγώτερου. Κάμπουεις
βουλῆς τύχαιτε γὰρ μὴ ἔχουν χρήματα οἱ νοικο-
κυραῖοι. Τότε κατὸν γὰρ γὰρ πληρώει γ'η τὰ βερ-
τες μὴ εἰδους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Γ. ΑΛΕΞΙΣΜΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ δέουσι γὰρ διδάτῃ γὰρ ἀφίανου γίγες μέρες
ἐποῦ χουράφι γὰρ ζηροδοῦν κατὰ κ' γὰρ θερίδωμε
καὶ τὰ ὑπόλοιπα σπαρτοῖ. Ὅταν τελευτῶσι πιδὸς
θερούς ἀρχίτῃ τοῦ αὐτοβάλας ἐτ' ἀλῶνιαι. Πλείοτι-
ρα γὰρ διδάτῃ γὰρ αὐτοβάλας οἱ γ' γὰρ κ' μὴ
ταλῖγμοι. Τὰ φουρτῶνουνται δηλαδὴ μὴ τριχιές
καὶ τὰ πηχαιναν ἐτ' ἀλῶνι. Τώρα θμους γὰρ ριπα-
βέραμε μὴ τὰ γῶα. Στ' ἀλῶνι γὰρ ταυτουποιουδρε
ἐτ' αὐτῶν τὰ μὴ τ' βερτά κ' ἔπει φησιάνουμι θημουκῆς.

Οἱ θημουκῆς πρὲρ γὰρ καὶ καλῆς, ὅδε γὰρ μὴ πηχαι-
νιρὸ μέγα, ὅταν τύχη κ' βρέξῃ. Τ' ἀλῶνιαι ἐπὶ αὐτῶνται

εἰς τὴν αἴρην τοῦ χοροῦ. Ἄλλα εἶναι περὶ αὐτῶν, ἄλλα
χωματόχωντα. Βρίσκονται δὲ ὑγρόματα γιὰ τὰ τὰ πύλην
ἀέρας, ὥστε νὰ χιχνησθῇ ἐκφυλα τοῦ εἴδαρι.
Καθὼς ἀγῶνι τῶν 3-4 ἢ καὶ παραπάνου ἀνταγωνιστῶν.

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἀναρτίσῃ
ἐν τῇ ἴδιᾳ μέρᾳ οἱ βάρη μὴ οἱ αἰσθητοὶ. Ἰσχυρὸς
ἢ προτυπεται μὰ δ' ἐκεῖ ἀγωνίζεται πρῶτος. Γιὰ τὰ
πᾶν βεῖν ἄλλους πρέπει νὰ ἔχῃ βάρη διμῶντα κοινὰ
ἐπὶ εἰς χεῖρ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγωνιστοῦ. ἔτσι γὰρ
νὰ πᾶν κατένας βεῖν ἔπρεπε νὰ παραμείνῃ ὅτι
δὲν γινώσκον οὐδὲν προηγουμένως, ὥστε νὰ ἔχῃ βάρη τὰ
διμῶντα ἐκ τῆς νύκτος ἔτσι τὰ δικαιώματα νὰ ἀγωνισθῇ.
Ὅποιους ἦσαν ἀπὸ τῆς νύκτος ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως βεῖν.

Ὁ δὲ ἀγωνιστὴς ἀρχίζει τὴν ἀγωνίαν ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
μὴ ἀρχὴς ἀγωνιστοῦ. Κράτατε μέχρι τὸ τέλος ἀγωνιστοῦ.
Προτὸ ἀρχίζει τοῦ ἀγωνιστοῦ ἔπρεπε νὰ ἀναρτίσῃ
τοῦ ἀγῶνι. Ἐπειδὴ νὰ ἔχῃ τὴν νύκτος ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
τὴν ἀναρτίσῃ μὴ νύκτος ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
ἢ ἡ ἀναρτίσῃ τὴν ἀναρτίσῃ ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
γὰρ εἰς τὸν ἀγῶνι ἔχῃ ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως
ἀπὸ τῆς ἀναρτίσεως γὰρ νὰ μὴ βγαίνῃ νη ὅπως τὰ εἰσάγει.

Οἱ γυναῖκες διὰ τὴν μὴ κατὰ γὰρ νὰ
νὰ εἰσάγει κατὰ τὴν ἀγῶνι.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἡτοιμάζονταν οὕτως ἡλαιράσαν τὰ
μηθόρια καὶ πηγαίονταν ἐν ἀγῶνι κατὰ τ' ἑμὰ
ἢ ὕδα. Ἀφ' οὗ δ' αὖτε ἐξ' ἐπὶ τοῦτου γινώσκοντες ὅτι
τὰ ἐσθλὰ καὶ ὁδουσιὰ ποδὶν ἡδύει τ' ἰσχυρά.

Γινώσκοντες οὖν τὰ ἐσθλὰ ἐστῆσαν τὰ δεινὰ
καὶ γύρου-γύρου ἀπὸ τοῦ ἐπὶ χερός (ἀγωνόδετοιο)
καὶ ὁδουσιὰν ἡδύει ὕδα, γύρου-γύρου
ὕδα τὰ ἐσθλὰ πρὸς τὸ ἐπὶ χερός. Τὰ δ' αὖτε
δὲ τὰ ἐσθλὰ μετ' αὐτὰ ὁδουσιὰν ἡδύει
τὰ δεινὰ. Ἀπὸ αὐτῶν τὰ ἐσθλὰ ἦσαν πρὸ ἑμῶν. Τὰ
οὐκ ὁδουσιὰν ἦσαν πρὸ πρῶτον, τὰ δ' αὖτε πρῶτον, ὅτι
καὶ φαίνεται οὕτως τὰ ἐσθλὰ καὶ τὰ ποδουσιὰν
τοῦν τὸ γινώσκοντες. Ἀπὸ ἦσαν ἐπὶ ἑμῶν οὕτως
ἡδύει ἑνας ἀνδρας τὸ μηθόρια (δου-τρία) ἔβαν
θηγαίαν τοῦ γινώσκοντες, τὰ εὐνδύει μετὰ τ' ἑμῶν
καὶ ὕδα ἔδινε τοῦ ἑνα μὴ τοῦ ἐκ' ἐπὶ ὁδουσιὰν
δεινὸν ἀπὸ τοῦ ἐπὶ χερός (ἀγωνόδετοιο). Τὰ γινώσκοντες
πατοῦσαν τὰ δεινὰ ἐσθλὰ γινώσκοντες ἐπὶ χερός
γύρου ἀπὸ τοῦ ἐπὶ χερός. ὅταν τελεῖται τὸ
ἐκ' ἐπὶ ἑμῶν ἀλλοτρίῃ. ἔδιναν τὰ γινώσκοντες
μηθόρια ποδὶν ἐπὶ ἑμῶν ἀλλοτρίῃ. ἔστι τῶρα
τοῦ ἐκ' ἐπὶ ζετυλίου-γινώσκοντες. ἑνας ἀλλοτρίους ἀνδρας
πατοῦσαν τοῦ δικούου ἐπὶ χερός (αὐτὸ ἦσαν ἑμῶν)
καὶ γύρου τὰ ἐσθλὰ, ὅτι καὶ τὰ πατοῦσαν οὕτως

τά τῶα κι' νά μή μένη εκλύδες (ἄκουσαι
δηλαδή εἰσάκου) υἱοῦ τοῦ ἐστῶα.

Στ' ἐλῶνιμα ἀπαράτετες ἦσαν υἱ' δυό-τρεις
γ'ναῖκες. Αὐτές εἶχαν ἐτά χέρια τς ἐκούπας
μαμουρένις ἀπού ἔλατα, πού τ'ς ἔλεγαμαν

Φουρκάλλια, υἱ' ἐκούπαζαν πρὸς τὰ μέσα τὰ
εἰσάκουα π' ξέφευγαν ἀπ' τ' ἐλῶνι. Γιὰ νά ἀνογά-
ζουμι τὰ γῶα καὶ πουδουρατῶν γλήφουα, εἶχαμαν
υἱάτι γούρες (βουκέντρες) μαμουρένες ἀπού κρανές.
ποδῶναι γερές.

Κάμπουεις βουγές τὰχαϊν νάχουμι ἐπ' ἀνθρώπα
ἐπὶ ἀλῶνι. Ἀπ' τοῦ ποδὸ τοῦ τρέξ' μου τὰ τῶα
ἐπ' ξησιάνουσαν ἀπ' τοῦ στήχου υἱ' ἀλλοίμαν
ἐν ἔλαιραν ματηρόρα. Ἡπουρεῖ νάπερταν μὲ-
δόναμι κι' νά ἐκουτῶνουσαν.

Ὅπου κι' τοῦ θεῶα ἔτσι κι' δῶ εἶχαμαν
κι' χαρές. Ἐλεγαμαν πολλὰ ὄμαυρρα τραγοῦδια.

π.χ. Στρουμπούλω

Στρουμπούλω μου ἐπὶ ἀλῶνι σου κι' ὅξω ἐπὶ περιβόρια σου
Στρουμπούλω μου ἐπὶ Πίστι σου. Ποῖος ἦρθε ἐφίες ἐπὶ στήθου σου.
Στρουμπούλωρ' ποδὸν' ἡ μάννα σου. Τὸ ποδῶναι κι' ὁ πατέρας σου
ἡ μάννα μ' γάει ἐπὶ συνησιὰ
ὁ πατέρας μὲν ἐπὶ ματαγιά.
Τὰ δυὸ γάδέρφια μου ἐχολεῖο
νά μάθουν τὸ λογαριασμό.

Αρα τελείωνε τὸ ποδοπάτημα, ἔπαιρναν τὰ
 γῶα ἀπὸ μέσῃ, τ'ς βάστασαν τὰ φᾶν κι' ἡμεῖς δοῖρα
 ἔβασταν τοῦ χέρισμα. Πρῶτα ἔπαιρναν τὸ
 χοντράχυρο, τοῦ τίναζαν γιὰ τὰ πέδου οἱ
 καρποὶ ἐτ' ὀνῶνι κι' τὸ βάζαν ὅξω.

Οἱ γ' γαῖκες εἶχαν φέρει τειφεῖα γιὰ τὸ βάζου-
 μι τ' ὄχυρο. Ἀφοῦ τὸ γέμ' ζαν τὰ σαλκίσονταν
 οἱ γ' γαῖκες καὶ τὰ πάλαιον ἐς- ὀχυρῶες
 γιὰ τὸ τῶχυμι (τῶχυρου) γιὰ τρουρὴ τῶν γῶων
 τὸ χεμῶνα. Ἐθεῖτο π' ἀπὸ μείρε υἱ' ποῦχε
 τοῦ καρπὸς τὸ ζιγαν μπουχό. (μπουχός = μύλαμα).

Οἱ περ' ἑστίροι ἀπ' τὴ χειρὸς
 ἡμιότιρα, ὅμοια κι' ὅμοια, δὲν εἶχαν διὰ τὴ
 γῶα, γιὰ τὸ ἀναγυῖζονταν τὸ ἡδρὸν ἐδικούς
 ἀγωνιστάδες π' ἀγῶνιζαν τὰ γενήματα. Αὐτοὶ
 ἡμῶνουνταν μὴ ὀδῶμα. Στ'ς 20 ὀδυάδεις ἔπαιρναν
 μίνια γιὰ ὄχου' ἐτιυῖ. 1/120

Αὐτὸ τ' ἀγῶνισμα γίνεται μέχρι σήμε-
 ρα τοῦ τόπου μας. Τῶν γραμμέτου ἡ μοῖρα μας
 φαίνεται τὸ μὴ ξεκράζουμα ἐτι ἡμεῖς, ὅπου οἱ
 κυρτοὶ τ' κάρπου. Ἀφοῦ δὲν ἔχουμι δρόμον ποτὲ
 δὲν πρόκειται τὰ ἰδοῦμε μινχατὴ ἰδῶ. Ἀλλὰ κι'
 ὑδρὸν μινχατὴ τ' θὰ ἀγῶνισα; Ὅπου πᾶμι υἱ' δὲν
 κολληραῖνε ἐτάρια, γιὰτὶ δὲν εὐφέρει.

Λίχνισμα

Άφου λοιπόν πάρουμε τού κουτράκουρου σ'η τ'άλητι
μένει ού μπουχός. Παίρνουμε βούρα τὰ δικούλια
κι τὰ ξ'λόφτωρα υι ματεύουμε τού μπουχό σουρό.

Όσο θηορένει γίωω τού σκουπίζ'νει ού γ'ταίρες
μέ τὰ φουρκάγια. Έτσι φιδάνομη ένα στρουγγό
σουρό υι άπού ηόν βάζουμε ένα διηούλι ή άλλο
μαυρό ξύλο για έπησάδι, ώστε κατὰ τὸ λίχνισμα
να χωρίση ο καρδός ηη τ'άχυρα. Έξτερω άρχ'ταί
του άνέμ'ερα. Δυό-τρεις άντρες πάζουν αὐτὴν
ε' άχια. Πρῶτα άρχίζουν μέ τὰ δικούλια, γιατί
ο μπουχός έχει κουρτ' άχυρα αὐ πιάεται μί τὰ δικούλια
οι γ'νούκις μί τὰ φουρκάγια μαθαρίζουν τὸ άχυρα
τὰ άχυρα. ηούχουν ηέσαι στὸ καρπό.

Όταν φύγουν τὰ κουτρά άχυρα ού μαρηός γίνεται γ'ρός
έδωτε παίρνουμε τὰ φουάρια, τὰ ξ'άλησι, γιατί ο
μαρωός δει ηιάνεται μί τὰ δικούλια καί συνεζήγημε
τὸ λίχνισμα μ' αὐτό.

Όσου όπως κι' τὸ τῷ λίχνισμα θ' μέλουν
στοῦ καρπό μαρηνοσα κομψάνα στάχυα, οί ματωιούλες
όηαι ε'ς γέμη. Αφ'ός οί ματωιούλες έδωκεθα μαθα-
ρίζουν υι' ξεχωρίζονται σ'η τῷ καρπό. Γιατὸ οί
γυναικες ε'ς μαθαρίζνει ε'η τῷ μαρηό έλαφρο έλαφρο
μί τὰ φουρκάγια κι' έτσι ματεύ'νει μαρηνοου

Ἄν ἔχετε νὰ μὴ δώτε κατένευ τοῦ διωκόμενου
ἐῖναι ἢ τὰ παραπλήρη ὄργανα θὰ τοῦ ἐπιμεθεῖν
ῥεχόμενα, εἴν τὸ ἀεὶ ἐπὶ χέριον -

Ὅσοι ἀπόρριψιν τὸν πύργον αὐτὸν ἐπὶ τὴν
μὲν τῶν βασιλέων ἐν ἀποδείξει. Τὸ μὲν ὅτι βασιλεὺς
ἐν ἀποδείξει γὰρ προορᾷ τὸν γῶνι τοῦ χειμῶνα.

Κατὰ τοῦ θέρου διόχευαν,
 δέ οἱ εἶπα, καὶ τὰ καύτιρα στόμα καὶ ἡδὴ
 ἀλλὰ ἔπαινον τοῦ σπέρου ἢ τοῖς ἐπαινεῖν
 τὸν ἰσχυρὸν χ' νότον.

Μηρούςκα ἀπὸ τοῦ 1150 τὰ γυνήματα ἡ ὀδηγία -
μαί ἦσαν μαζὶ καὶ. Δὲ πότε γιουχεὺς ἔβγαλε
τοῦ φουμιτῶ. Τοῦ καταμῆσαι εἰς τὴν ἐστρί
μὸς ἔφτασε μέχρι τῆς πικύρας αὐτοῦ. Τότε
ἐστρί δὲν ἐβόησε πικύρας. Καταμῆσαι γίγνου. Καθό -
μαθαιαν ρί τῆς φουμιτῶς πᾶν γινώσκου ἀπὸ τοῦ κόμης.

Τόπος συγγραφής: Βαλάριον - Εβρυτανίας

Στοιχεία πληροφοριών: Δημόσιος Ίσων. Γενικής
 Γραφείο, Έταιρ 61, γραμματ.
 Υπόδειξ 5' Δημοτικού

[Συλλογὴς Κωνστ. Γ. Τέρβας, Πενδέκαμος
 ἡ δομὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ 20-27 Ιανουαρίου 1970]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 19

Εν Βαλαρίῳ τῇ 7-2-1970.

Πρὸς
τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
ἐνς Αἰαλεωφίας Ἀθηνῶν
ἐνς Ἀθῆνας.

ἔχουσαν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ πέμφαντος ἑνὸς εὐσημειωμένου
τοῦ ἀποσταθέντος ἡμῶν ἑρωτηματολογίου τοῦ καθ' ἑνὸς Κέντρον
δεδόντως συμπληρωμένου καὶ καὶ τετραδίου, περιέχον χειρόγρα-
φον ἡμῶν ἀφωσέαν ἐκὼν χειρῶν ἐνὶ τῶν κατοικίῶν
τοῦ ἡμετέρου χωρίου (Βαλαρίου Ἑρριτανίας).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Μετὰ τῆς
ἐκδοχῆς τοῦ ἐπεφύλακτου
Κωνίνο

ΚΩΝΙΝΟΣ Γ. ΖΕΡΒΑΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΔΕΛΦΙΝΩΝ

Σαλαμάρου

1. α) χειρολαβή β) αλκτροπόδα γ) Σηάθη
δ) Στραβάρι ε) φτερά στ) γόντζος
ζ) βίρι

Σαλαμάρου

2. α) χειρολαβή β) αλκτροπόδα γ) Σηάθη
δ) φτερά ε) Στραβάρι στ) βίρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

3. α) χειρολαβή β) αλκτροπόδα γ) Σηάθη
δ) φτερά ε) Στραβάρι στ) βίρι

ΔΟΧΗΝΩΝ

4. α) χειρολαβή β) αλκτροπόδα γ) Σηάθη
δ) φτερά ε) Στραβάρι στ) βίρι

5. α) χειρολαβή β) αλκτροπόδα γ) Σηάθη
δ) φτερά ε) Στραβάρι στ) βίρι

6. α) Κόκκινο β) Σικαρά

7. α) Κόκκινο β) Σικαρά